

RÉVÉSZ KLÁRA

A magyar népmesék görög kapcsolatai

New York University

1. Bevezetés

A minósziak és magyarok közötti kapcsolat legmeghatározóbb bizonyítéka apám több minószi írás magyar megfejtése (8, 12). A minósziak az ógörög népséget megelőzően Kréta szigetén éltek, és kétségtelenül sokféleképpen hatást gyakoroltak a későbbi görög kultúrára. Ezért indokolt, hogy hasonlóságokat keressünk a görög és magyar kultúra között, amelyek szintén alátámasztanak a kapcsolatot a minószi és magyar kultúrák között. A megfejtések mellett, apám a minósziak és a magyarok között sok hasonlóságot talált, többek között az archeogenetikai (11, 14), a művészeti (9), és a nyelvi (10, 12, 13) hasonlóságokat a minószi írások megfejtése alapján. Az egyik kulturális terület, amit viszont még nem vizsgált meg a cikkeiben, az a népmesék világa. Ezért a magyar népmeséket vizsgálva, kettőre figyeltem fel, amelyek nagymértékben hasonlóak a görög mitológiai elemekhez. Egy harmadik népmesét is találtam a Grimm fivérektől, ami lehet, hogy egy indo-európai előtti rétegből származik. Ez a népmese, amit szeretnék megemlíteni ebben a cikkben, meghökkentő hasonlóságot mutat a görög mitológiával.

A három népmese címe az Ezüstló, a Halhatatlanság országa, és a Víz tündére. Ezek a népmesék a YouTube-on is láthatók (5, 6, 7). Mindhárom népmese hasonlóságot mutat Odüsszeusz történetének bizonyos részleteivel. Odüsszeusz története elsősorban az Odüsszeiában és továbbá az Iliad-ban található, Homérosz írásaiban, amik az i.e. hetedik században íródtak. Az Ezüstló és a Halhatatlanság országa népmeséket Benedek Elek (1859-1929) gyűjtötte, aki magyarul

beszélő területeken keresztül utazva magyar népmeséket gyűjtött.

2. Az Ezüstló népmese és A Trójai faló története összehasonlítása

Az Ezüstló című népmese a Trójai faló történetét idézi fel a trójai háború idejéből. Ebben a híres történetben Odüsszeusz és katonái egy hatalmas falóban rejtőznek el. A trójaiak azt az üzenetet kapják, hogy ez a faló egy ajándék a háború megnyeréséhez. Cassandra tanácsa ellenére a trójaiak elfogadják ezt az ajándékot és behozzák a városba. Éjjel Odüsszeusz és katonái előjönnek a falóból és meglepetésszerűen rajta csapnak a trójaiakon, folytatva a háborút. Sikerült a görögöknek győzelmet aratni úgy, hogy a falóban elrejtőztek.

A Trójai faló története az Ezüstló című népmesére emlékeztet, amit Benedek Elek gyűjtött (1). A népmese története szerint a király bejelenti, hogy ahhoz adja a lányát, aki meg tudja mondani, milyen jelek találhatók a királykisasszony testén. Egy királyfi meghallotta ezt és megkérte a kovácsot, hogy készítsen egy ezüstlovat, aminek a belsejében elrejtőzött. A kovács kitette az ezüstlovat a piacterre amerre a királykisasszony sétált a királlyal. A királylánynak megtetszett az ezüstló, és kérte az apját, hogy vegye meg. A király ajándékkul megvásárolta neki és a lánya szobájába vitette. Így a királyfi meg tudta lesni a jeleket a királylány testén. A királyfi és a kovács már előre kigondolták ezt a tervet, és minden a terv szerint alakult. A királyfi megmondta a királynak, hogy a nap és a csillagok vannak a királykisasszony testén, és erre a király hozzáadta a lányát.

A következő hasonlóságok találhatóak a Trójai faló története és az Ezüstló népmese között: 1. Állatformájú tárgy belsejében rejtőző személy. 2. A tárgy ajándék. 3. Az ajándék bekerül egy elzárt helyre. 4. Ezzel becsempésződnek Odüsszeusz és katonái. 5. Habár a népmese szerelmi történet, és a Trójai faló története viszont háború idején játszódik, még ez is hasonló abban, hogy a görög férfiak gyakran szereztek feleséget maguknak az ellenségtől a háborúban. Ezeket a hasonlóságokat az első ábra foglalja össze.

(14)	(18)
A királyfi elrejtőzik az ezüstló belsejében.	Odüsszeusz és katonái elrejtőznek a faló belsejében.
Az ezüstló a király ajándéka a lányának.	A faló ajándéknak tűnik a görögöktől a trójai isteneknek és trójaiaknak.
Az ajándék ezüstló bekerül a királyi kastélyba a király lányának a szobájába.	Az ajándék faló bekerül trója városába.
A királyfit elrejtve beviszik a királyi várba az ezüstló belsejében.	Odüsszeuszt és katonáit elrejtve beviszik Trója városába a faló belsejében.
A népmese egy szerelmi történet.	A történet háborús színtér, de gyakran feleségeket raboltak a görögök háborúzás alatt.

1. Ábra, Hasonlóságok összefoglalása az Ezüstló népmese és a Trójai faló története között.

3. A Halhatatlanság országa népmese és Kalüpszó története összehasonlítása

A második népmese a Halhatatlanság országa, ami hasonlít Odüsszeusz és Kalüpszó történetéhez Odüsszeusz hosszantartó hazautazása alatt a trójai háború után. Kalüpszó szigetén halhatatlanság van. Odüsszeusz ennek a szigetnek a partján találja magát. Kalüpszóval találkozik, aki beleszeret és kéri, hogy maradjon a szigeten, ahol soha nem fog meghalni. Tizenkét évig a szigeten is

marad, és azt gondolja, hogy ez az idő csak három év volt. Minden kényelem és halhatatlanság ellenére a honvágy Ithakába kényszeríti a szigetről.

A Halhatatlanság országa népmese a Csodafurulya című könyvben található, ami Kolozsvári Grandpierre Emil munkája alapján készült (4). Online Benedek Elek gyűjtésében is megtalálható (2). A két változat között erős a hasonlóság, de Benedek Elek változatában több azonosság fedezhető fel Odüsszeusz és Kalüpszó történetéhez. Ebben a változatban a királyfi halhatatlan akar maradni. Felkerekedik, hogy megtalálja a Halhatatlanság országát. Útközben találkozik az egyszemű óriással. A királyfi találkozik a halhatatlan királynéval, aki beleszeret, és meghívja a házába, hogy együtt éljenek. Egy ideig együtt is maradnak, de a királyfi honvágyat érez, hogy hazalátogasson a szüleihez. Azt gondolja, hogy három évet töltött a Halhatatlanság országában, de mikor megkérdezi a halhatatlan királynét, akkor kiderül, hogy ezer éve élnek együtt. Végülis visszatér országába, és keresi a szüleit. Az ország nagyon megváltozott, és megtalálja apja sírját. Találkozik a halállal, aki el akarja vinni. Csodásan elmenekül, a szél elrepíti a Halhatatlanság országába. Már majdnem belép a halhatatlan királyné házába, amikor a halál megfogja a lábát, és így nem egészen kerül be a Halhatatlanság országába. A halál nem engedi a halhatatlan királynéhoz teljesen. Megegyeznek abban, hogy a királyné feldobja a királyfit a csillagokhoz, és ha visszaesik a Halhatatlanság országába, akkor a királynéval marad, de ha a Halhatatlanság országán kívül esik le, akkor a halálé lesz. Amikor földobja a csillagokig a királyné, akkor a Halhatatlanság országába esik vissza.

A következő hasonlóságok mutatkoznak a Kalüpszó és Odüsszeusz története és a Halhatatlanságra vágyó királyfi című népmese között: 1. Van egy halhatatlanság földje. 2. A férfi rátalál a halhatatlan nőre. 3. A halhatatlan

nő beleszeret a férfibá. 4. A férfi honvágy miatt elhagyja az országot. 5. A férfi óriással találkozik mielőtt a halhatatlanság földjére ér. Ezeket a hasonlóságokat a második ábra foglalja össze.

(15) A Halhatatlanság országa népmese	(19) Odüsszeusz és Kalüpszó története
Van egy halhatatlanság országa.	Van egy halhatatlanság szigete.
A királyfi találkozik a halhatatlan királynéval.	Odüsszeusz találkozik Kalüpszóval aki halhatatlan.
A halhatatlan királyné beleszeret a királyfiba és meghívja a házába lakni.	Kalüpszó beleszeret Odüsszeuszba és marasztalja a szigeten.
A királyfi elmegy a halhatatlan országból a honvágy miatt.	Odüsszeusz elmegy a halhatatlan szigetről a honvágy miatt.
A királyfi találkozik egy óriással mielőtt elmegy a halhatatlan országba.	Odüsszeusz találkozik az egyszemű óriással mielőtt elmegy a halhatatlan szigetre.

2. Ábra, Hasonlóságok összefoglalása a Halhatatlanság országa népmese és a Kalüpszó története között.

4. A Víz tündére népmese és Poszeidón, Odüsszeusz és Pénélopé története összehasonlítása

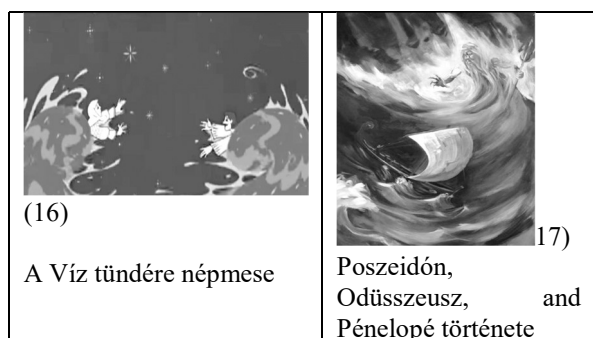
A harmadik népmese a Víz tündére, ami hasonlít Poszeidón, Odüsszeusz és Pénélopé történetére. Ezt a népmesét a Grimm fivérek gyűjtötték (3). Így a német népmesékben megtalálható, de lehet, hogy eredetileg egy indoeurópaiak előtti rétegből származik. A Víz tündére népmese meglehetősen hasonlókat mutat Odüsszeusz történetével. Poszeidón a tenger istene meg akarja akadályozni Odüsszeusz hazaérkezését a trójai háborúból a tengeren keresztül, mert haragszik Odüsszeuszra, hogy megvakította fiát, az egyszemű óriást. Ezért Poszeidón negatív szereplő. Poszeidón húsz évvel késlelteti Odüsszeusz hazatérését. Pénélopé Odüsszeusz felesége Ithakában várja férje hazatérését. Halotti leplet készít neki, amit

éjjel lebont, és nappal újra sző. Egyszer Pénélopé észrevette Odüsszeusz hajóját közeledni, de egy vihar eltüntette a hajót. Pénélopé továbbra is reménykedik Odüsszeusz visszatérésében.

Poszeidón, Odüsszeusz és Pénélopé története hasonló a Víz tündére népmeséhez. Ebben a mesében egy molnár házaspár nagyon elszegényedik és az ember a malomnál szomorkodik (3). Hirtelen a víz mozogni kezd és lát egy tündért, aki a következőket mondja neki: “Nagyon gazdag leszel, ha nekem adod azt, ami most született a házában” (3). Örömeiben megígéri, amit a víztündér kért, habár nem értette mire érti azt, ami most született a házában (3). Hirtelen a szolgálja jelenti, hogy fia született. A molnár elszomorodik, mert megértette mit kért tőle a víztündér. A víztündér hasonlóan gonosz, mint Poszeidón. Szeretné lehúzni a szegény ember fiát a víz alá. A házaspár óva inti a fiát, hogy ne menjen a folyóhoz, mert elviszi a víztündér. A fiú erdész lesz, és megházasodik. Megöl egy szarvast és véres lesz a keze. Elmegy a tóhoz, hogy megmossa a kezét, és a víztündér leviszi a víz alá. A felesége megy a part mellett, mert siratja a férjét. Álmában megjelenik egy bölcs öregasszony, aki a közelben lakik. Amint fölébred, meglátogatja az öregasszonyt, és elmondja neki a panaszát. Az öregasszony egy fésűt ad neki és azt mondja neki, hogy fésülködjön a tó partján teliholdnál. Ezt is teszi és hirtelen meglátja a férje fejét, amint felbukkan a vízből, de nem szól egy szót sem, hanem visszamerül a víz alá. Az öregasszony tanácsára a következő teliholdnál furulyál, ekkor szintén megpillantja a férje fejét a vízből. A harmadik teliholdnál fonogat, és látja, hogy az ura a fejét kiemelte a vízből. A férj kiugrik a vízből, hogy elfusson a feleségével, de akkor az egész tó vize kiárad, és olyan árvíz okoz, hogy az asszonyt és a férjét messzire elválasztja egymástól. A vízáradat úgy eltaszítja őket egymástól, hogy idegen nyelvű emberek között találják

magukat, akik nem ismerik a hazájukat. A mesében a víz egy tó, de eredetileg tenger lehetett, mert nagyon úgy viselkedik, mint egy tenger. Ez hasonló ahhoz, amikor Pénelopé készít egy halotti leplet és egyszer látja az Odüsszeusz hajóját közeledni, de egy nagy vihar keletkezik, és a hajó eltűnik. A Víz tündére mesében az asszony pásztornó lesz, az ura pedig pasztor. Többször találkoznak, de nem ismerik meg egymást, amíg a férfi azt a szomorú nótát furulyálja, amit a feleség furulyált a teliholdnál jó régen, és a feleség megmondja, hogy mikor játszotta utoljára azt a dalt. Ez hasonló ahhoz, amikor Pénelopé először nem ismeri meg Odüsszeuszt, amikor hazajön, mert egy koldus képében jön.

A következő hasonlóságok mutatkoznak Poszeidón, Odüsszeusz és Pénelopé története és a Víz tündére című népmese között: 1. A víz tündére vagy istene negatív visszahúzó erőt képvisel. 2. Ez a negatív szereplő visszatartja a férjet a családjától. 3. A feleség látja a férjét a vízben, mielőtt az véglegesen visszatér. 4. Nagy vihar vagy árvíz okozza a férj elszakadását családjától. 5. Mivel a tó is olyan erős árvizet képes teremteni, ami ugyanúgy elszakítja a férfit a családjától, mint az Odüsszeusz történetében, ezért a tó valószínűleg tenger lehetett eredetileg. 6. A feleség szövöget vagy fonogat, amíg vár férje hazatérésére. 7. A férj hosszú évek múlva tér vissza a feleségéhez. 8. Visszatéréskor nem ismerik meg egymást, amíg a férj vagy feleség el nem mesél egy eseményt, amiből egymásra ismernek. Ezeket a hasonlóságokat a harmadik ábra foglalja össze.

A víz tündére, aki egy gonosz szereplő, egy tóban lakik.	Poszeidón a tenger istene gonosz szereplő.
A víz tündére visszatartja a férjet a családjától.	Poszeidón visszatartja Odüsszeuszt a családjától.
A feleség háromszor látja a férjét a vízben, mielőtt az visszatér.	Pénelopé egyszer látja Odüsszeusz hajóját a tengeren, mielőtt az véglegesen visszatér.
Amikor a férj kiugrik a vízből és elmenekül a feleségével a vízitündér tava elől, a tó okoz egy árvizet, ami elválasztja a férjet a feleségtől, úgy hogy olyan helyekre kerülnek, ahol idegen nyelvű emberek beszélnek, és akik nem is hallottak a hazájukról.	Mikor Odüsszeusz látja Ithaka partjait a hajóról, nagy vihar választja el Odüsszeuszt Pénelopétól, mert a legénység az ártalmas szeleket ereszti el.
A tóból kitörő áradat is olyan erős és ugyanúgy képes szétválasztani a férjet a feleségtől, tehát valószínűleg eredetileg tenger lehetett, mint az Odüsszeusz történetében.	Poszeidón, Odüsszeusz, és Pénelopé történetében a tenger választja el Odüsszeuszt a családjától.
A feleség fonogat, miatt vár férje hazatérésére.	Pénelopé szövöget és lebontja éjjelente a halotti leplet, miatt vár férje hazatérésére.
Hosszú évek múlva újra találkozik a férj a feleséggel.	Húsz év múlva tér haza a férj.
Mikor a férj először látja a feleségét, nem ismerik meg egymást, amíg a feleség elmesél egy közös eseményt.	Mikor Odüsszeusz visszatér Pénelopéhoz, Pénelopé nem ismeri meg először, mert koldusnak álcázta magát.

3. Ábra, Hasonlóságok összefoglalása a Víz tündére népmese és a Poszeidón, Odüsszeusz és Pénelopé története között.

5. Befejezés

Három népmesében találtunk számos hasonlóságot az Odüsszeusz történetével. Az egyik népmese a Grimm fivérek gyűjtéséből, a másik kettő Benedek Elek gyűjtéséből való. Ezek a népmesék valószínűleg egy közös ősi gyökérből származnak a magyaroktól és a minószaktól, akiktől az ógörögök bizonyos elemeket átvehettek. Így a hasonlóságok alátámasztják apám őstörténeti és nyelvészeti kutatásait. Remélhetőleg még újabb, meglepő kapcsolatokat tárhatunk fel, a magyar és görög kultúra gyökerét tanulmányozva.

6. Források

1. Elek, Benedek. Az ezüstit. Nepmese.hu <https://nepmese.hu/index.php/mesetar/mesek/varazs-mesek/az-ezuestlo>
2. Elek, Benedek. A halhatatlanság országa. Nepmese.hu <https://nepmese.hu/index.php/mesetar/mesek/varazs-mesek/a-halhatatlansag-orszaga>
3. Grimm, Jacob and Wilhelm. The Nixie in the Pond, 2002 13 Nov. <https://sites.pitt.edu/~dash/grimm181.html>.
4. Kolozsvári Grandpierre Emil. A Csodafurulya. J LX könyvkiadó. A halhatatlanságra vágyó királyfi. 121-132. 2000.
5. Magyar népmesék: Az aranybornyú, Youtube. July 31, 2022. https://www.youtube.com/watch?v=ewVQSLwW_1s&list=PLafS9r2QOiDoCJJGcHiqmrCjnCNxHB6a&index=49
6. Magyar népmesék: A halhatatlanságra vágyó királyfi, Youtube. July 31, 2022. <https://www.youtube.com/watch?v=hauNay4bJjc&list=PLafS9r2QOiDoCJJGcHiqmrCjnCNxHB6a&index=21>
7. Magyar népmesék: A víz tündére, Youtube. July 31, 2022. <https://www.youtube.com/watch?v=l8SI95MjHTU&list=PLafS9r2QOiDoCJJGcHiqmrCjnCNxHB6a&index=65>
8. P. Z. Revesz, A computer-aided translation of the Phaistos Disk, International Journal of Computers, 10, 94-100, 2016.
9. P. Z. Revesz, Art motif similarity measure analysis: Fertile Crescent, Old European, Scythian and Hungarian elements in Minoan culture, WSEAS Transactions on Mathematics, 18, 264-287, 2019.
10. P. Z. Revesz, A vowel harmony testing algorithm to aid in ancient script decipherment, 24th International Conference on Circuits, Systems, Communications and Computers, IEEE Press, pp. 35-38, 2020.
11. P. Z. Revesz, Data mining autosomal archaeogenetic data to determine Minoan origins, 25th International Database Engineering and Applications Symposium, ACM Press, pp. 46-55, 2021.
12. P. Z. Revesz, Establishing the West-Ugric language family with Minoan, Hattic and Hungarian by a decipherment of Linear A, WSEAS Transactions on Information Science and Applications, 14, 306-335, 2017.
13. P. Z. Revesz, Minoan and Finno-Ugric regular sound changes discovered by data mining, 24th International Conference on Circuits, Systems, Communications and Computers, IEEE Press, pp. 241-246, 2020.
14. P. Z. Revesz, Minoan archaeogenetic data mining reveals Danube Basin and western Black Sea littoral origin, International Journal of Biology and Biomedical Engineering, 13, 108-120, 2019.

7. Képek forrásai

15. Fabulous Vintage Sterling Silver Horse Western Americana Brooch/Pin. Etsy. Pinterest. December 6, 2022. <https://www.pinterest.com/pin/products--155303887698054096/>
16. Magyar népmesék: A halhatatlanságra vágyó királyfi, Youtube. July 31, 2022. <https://www.youtube.com/watch?v=hauNay4bJjc&list=PLafS9r2QOiDoCJJGcHiqmrCjnCNxHB6a&index=21>
17. Magyar népmesék: A víz tündére, Youtube. July 31, 2022. <https://www.youtube.com/watch?v=l8SI95MjHTU&list=PLafS9r2QOiDoCJJGcHiqmrCjnCNxHB6a&index=65>
18. Rosa, Abner Dela. The Odyssey- Timeline. Timetoast timelines. 2007-2022. Accessed November 27, 2022. <https://www.timetoast.com/timelines/the-odyssey-timeline-7992d2df-6e8f-4c67-9842-d1e3af4c7b11>
19. Wikimedia Commons. Giacomazzo, Bernadette. 2021-2022. Was the Trojan Horse Real? Inside the Historical Debate. Accessed November 27, 2022. <https://allthatsinteresting.com/trojan-horse>
20. Wright, Jeff. Odyssey: the podcast. Episode 7 Calypso. Odysseus and Calypso, Sir William Flint Russell, 1880-1969. Accessed November 27, 2022. <https://odysseythepodcast.com/episode-7-calypso/>